Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2022, sen. zn. 29 NSČR 90/2021, ECLI:CZ:NS:2022:29.NSCR.90.2021.1

Číslo: 83/2023

Právní věta:

Nařídí-li soud v řízení, jehož účastníkem je právnická osoba, výslech fyzické osoby, které byla právnickou osobou udělena procesní plná moc jako obecnému zmocněnci, o okolnostech týkajících se této právnické osoby, musí být tato fyzická osoba vyslechnuta jako svědek a nikoliv jako účastník řízení.

Zjišťování skutečností rozhodných pro posouzení, zda je dána pravomoc (mezinárodní příslušnost) českých soudů, pravomoc soudu, věcná nebo místní příslušnost soudu, zda příslušný (označený) procesní subjekt má způsobilost být účastníkem řízení nebo plnou procesní způsobilost, jakož i pro posouzení, zda soudní písemnost byla účastníku řízení (adresátu) řádně a včas doručena, případně zda příslušné procesní podání (včetně řádných a mimořádných opravných prostředků) je včasné, není svou povahou „dokazováním“ skutečností rozhodných pro přiznání (nebo odepření) v řízení uplatněného nároku, nýbrž šetřením podmínek, za kterých řízení vůbec může probíhat nebo (v návaznosti na ten který procesní úkon) dále pokračovat.

Je-li závěr o včasnosti přihlášky pohledávky věřitele, který má své obvyklé místo pobytu, bydliště nebo sídlo v některém z členských států Evropské unie s výjimkou Dánska, závislý na prokázání (dlužníkem nebo jiným k tomu oprávněným procesním subjektem zpochybňované) skutečnosti, že ve smyslu článku 54 nařízení o insolvenčním řízení a ustanovení § 430 insolvenčního zákona tento věřitel byl známým zahraničním věřitelem dlužníka ještě před uplynutím propadné lhůty určené v rozhodnutí o úpadku k podávání přihlášek do insolvenčního řízení [že dlužníku byl, nebo při řádném chodu věcí měl být, znám, což se mělo promítnout v dlužníkových záznamech o stavu jeho závazků (dluhů)], je insolvenční soud povinen při prověření této skutečnosti postupovat přiměřeně podle ustanovení § 122 a násl. o. s. ř. Účastníci insolvenčního řízení a insolvenční správce (§ 9, § 14 odst. 1 insolvenčního zákona) proto mají mimo jiné právo být přítomni při výslechu svědků (§ 126 o. s. ř.), výslechu účastníků (§ 131 o. s. ř.) nebo provádění důkazu listinou (§ 129 o. s. ř.), jejíž obsah je zaměřen ke zjištění rozhodných skutečností, jakož i právo vyjádřit se k pravosti nebo správnosti listiny a k výsledkům provedeného šetření (srov. § 123 o. s. ř.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 24.11.2022

Spisová značka: 29 NSČR 90/2021

Číslo rozhodnutí: 83

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dokazování, Insolvenční řízení, Poučovací povinnost soudu, Přihláška pohledávky, Zahraniční osoby, Zastoupení

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání věřitele č. 9 zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 9. 2021 a usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 3. 6. 2021 a věc vrátil Krajskému soudu v Hradci Králové k dalšímu řízení.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 3. 6. 2021, Krajský soud v Hradci Králové (dále jen „insolvenční soud“):

> [1] Odmítl přihlášku pohledávky věřitele A. s. r. o. (dále též jen „věřitel A“) ve výši 1.444.513 Kč (bod I. výroku).
>
> [2] Určil, že právní mocí rozhodnutí končí účast věřitele A v insolvenčním řízení (bod II. výroku).

2. Insolvenční soud vyšel v návaznosti na obsah insolvenčního spisu promítnutý v insolvenčním rejstříku z toho, že:

3. Insolvenčním návrhem spojeným s návrhem na povolení oddlužení, datovaným 15. 7. 2020 a podaným na formuláři u insolvenčního soudu 16. 7. 2020, se dlužník (L. D.) domáhal zjištění úpadku a povolení oddlužení. Pod bodem V. formuláře uvedl dlužník jako závazky (dluhy) osvědčující jeho hrozící úpadek pohledávky 7 věřitelů, včetně pohledávky věřitele „P. M.“ (správně „P. M.“) [dále jen „společnost P“] ve výši 1.452.000 Kč, splatné 20. 7. 2020, z titulu smlouvy o úvěru. Dovolatele (nebo jiného zahraničního věřitele) dlužník jako svého věřitele neoznačil. V bodu XI. formuláře dlužník označil údaj o tom, že nemá věřitele se sídlem, bydlištěm nebo obvyklým místem pobytu v jiném členském státě Evropské unie.

4. Usnesením ze dne 17. 7. 2020, zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne, insolvenční soud (mimo jiné):

> [1] Zjistil úpadek dlužníka a povolil mu oddlužení (body III. a IV. výroku).
>
> [2] Vyzval věřitele, aby u něj své pohledávky přihlásili do 2 měsíců ode dne zveřejnění rozhodnutí o úpadku v insolvenčním rejstříku, tj. do 17. 9. 2020, a poučil je, že k přihláškám, které budou podány později, nepřihlédne a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují (bod VI. výroku).

5. Podáním doručeným insolvenčnímu soudu 22. 10. 2020 (B-9) požádal věřitel M. K. & I. AG (dále jen „společnost M“), se sídlem ve Švýcarsku, aby insolvenční soud vůči němu učinil výzvu dle § 430 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), udávaje současně, že je věřitelem dlužníka s pohledávkou vzešlou ze smlouvy o úvěru ze dne 28. 2. 2020 (dále jen „úvěrová smlouva“), na jejímž základě jeho právní předchůdce (společnost P) poskytl dlužníku úvěr ve výši 1.452.000 Kč. K 17. 7. 2020 činí pohledávka vůči dlužníku 1.444.513 Kč, přičemž veškeré pohledávky z úvěrové smlouvy nabyla společnost M od společnosti P postoupením na základě

smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 15. 4. 2020 (dále jen „postupní smlouva č. 1“). K podání připojila společnost M úvěrovou smlouvu a postupní smlouvu č. 1. Osoby, které podepsaly postupní smlouvu č. 1, uznaly svůj podpis na ní za vlastní 30. 9. 2020 (u společnosti M) a 9. 10. 2020 (u společnosti P).

6. Přípisem datovaným 23. 10. 2020 (B-10) vyrozuměl insolvenční soud společnost M, že vzhledem k jejímu sídlu ve Švýcarsku není povinen činit výzvu dle § 430 insolvenčního zákona.

7. Podáním doručeným insolvenčnímu soudu 2. 12. 2020 (B-14) požádal o výzvu zahraničním věřitelům dle § 430 insolvenčního zákona věřitel A, udávaje současně, že je věřitelem dlužníka s pohledávkou v aktuální výši 1.444.513 Kč, vzešlou z úvěrové smlouvy, kterou nabyl postoupením od společnosti M na základě smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 22. 4. 2020 (dále jen „postupní smlouva č. 2“). K podání připojil dovolatel úvěrovou smlouvu i obě postupní smlouvy. Osoby, které podepsaly postupní smlouvu č. 2, uznaly svůj podpis na ní za vlastní 3. 11. 2020 (u věřitele A) a 9. 11. 2020 (u společnosti M).

8. Usnesením ze dne 7. 12. 2020, zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne, doručeným věřiteli A (zvlášť) 11. 12. 2020, vyzval insolvenční soud zahraniční věřitele dle § 430 insolvenčního zákona k podávání přihlášek do insolvenčního řízení.

9. Podáním datovaným 16. 12. 2020, doručeným insolvenčnímu soudu prostřednictvím datové schránky 25. 1. 2021, přihlásil věřitel A do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka pohledávku ve výši 1.444.513 Kč.

10. Usnesením ze dne 10. 3. 2021, vydaným vyšší soudní úřednicí, uložil insolvenční soud insolvenčnímu správci dlužníka, aby dodatečně přezkoumal pohledávku věřitele A.

11. V reakci na stížnost dlužníka datovanou 23. 3. 2021 (B-26), vyzval insolvenční soud věřitele A přípisem datovaným 25. 3. 2021 (B-28), aby mu do 15 dnů sdělil a případně doložil důkazy o tom, zda byl dlužník řádně vyrozuměn o postoupení pohledávky ze společnosti P.

12. Podáním datovaným 6. 4. 2021, doručeným insolvenčnímu soudu téhož dne (B-29), předložil věřitel A autorizovanou konverzi oznámení o postoupení pohledávek ze dne 22. 4. 2020 (dále jen „oznámení o postoupení“), uváděje, že dne 27. 4. 2020 učinil pokus o doručení oznámení o postoupení dlužníku na adrese jeho bydliště a že dlužník za přítomnosti svědků M. S. (dále jen „M. S.“) a M. H. (dále jen „M. H.“) převzetí odmítl. Pro případ, že to insolvenční soud bude považovat za nezbytné, navrhl věřitel A výslech oněch svědků.

13. Oznámením o postoupení sdělovala společnost M dlužníku (jako adresátu), že pohledávky z úvěrové smlouvy v celkové výši 1.452.000 Kč nabyla postoupením od společnosti P (postupní smlouvou č. 1) a že je dále postoupila dovolateli (postupní smlouvou č. 2). Dále je v něm uvedeno, že jeho přílohou jsou obě postupní smlouvy, a je opatřeno ručně psaným a podepsaným prohlášením M. S. a M. H. o pokusu o doručení ze dne 27. 4. 2020.

14. Podáním datovaným 5. 5. 2021 popřel dlužník tvrzení o pokusu o doručení oznámení o postoupení a ve vztahu k oné listině pak namítl, že nesplňuje náležitosti dle § 1882 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, jelikož postoupení pohledávky na společnost M mu neoznámila společnost P. Namítl rovněž, že nebyl důvod doručovat mu oznámení o postoupení osobně v místě bydliště, a zpochybnil důvěryhodnost svědků.

15. Na výše uvedeném základě pak insolvenční soud – odkazuje na ustanovení § 83, § 173 odst. 1 a § 185 insolvenčního zákona, ustanovení § 57 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), článek 40 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000, ze dne 29. 5. 2000, o úpadkovém

řízení (dále též jen „nařízení o úpadkovém řízení“), a na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.5. 2012, sen. zn. 29 NSČR 13/2010, uveřejněné pod číslem 138/2012 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 138/2012“) [které je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu] – dospěl k následujícím závěrům:

16. Důkazní břemeno o existenci pohledávky i o dalších skutečnostech odůvodňujících její včasné a řádné přihlášení do insolvenčního řízení, leží na věřiteli A.

17. I když je insolvenční řízení ovládáno zásadou „vyhledávací“, je použití občanského soudního řádu připuštěno toliko přiměřeně (§ 7 insolvenčního zákona); insolvenční řízení nemůže svým rozsahem nahrazovat nalézací řízení. Insolvenční soud proto při vyhodnocení skutkového stavu dospěl k závěru, že o tom, zda postoupení pohledávek bylo řádně oznámeno dlužníku, lze mít „důvodné pochybnosti“, založené na následujících skutečnostech:

> [1] Ačkoli k postoupení pohledávky věřiteli A mělo dojít 22. 4. 2020, společnost M ještě 22. 10. 2020 činila vůči insolvenčnímu soudu podání jako majitelka pohledávky.
>
> [2] Podpisy na postupních smlouvách byly ověřeny až po uplynutí přihlašovací lhůty.
>
> [3] Žádný z postupníků nežádal o změnu zápisu zástavního práva v katastru nemovitostí, ač šlo o zajištěnou pohledávku.
>
> [4] Věřitel A tvrdil, že se pokoušel po zmaření pokusu o doručení z 27. 4. 2020 doručit oznámení o postoupení opět osobně (i více než 6 měsíců od pokusu o doručení z 27. 4. 2020), aniž oznámení o postoupení doručoval poštou.

18. Dlužníku nebylo oznámeno postoupení pohledávek (věřiteli A), neboť věřitel A takové oznámení neprokázal (je potud „v důkazní nouzi“). Toto hodnocení by nemohl změnit ani výslech svědků navržených věřitelem A; i shodná výpověď svědků o pokusu o osobní doručení by nebyla dostatečná k rozptýlení pochybností (o doručení oznámení o postoupení) v situaci, kdy dlužník takové doručení popírá. Insolvenční soud proto navržené důkazy neprovedl jako nadbytečné.

19. Dlužníku prokazatelně nebylo oznámeno postoupení pohledávky věřiteli A; nepochybil tedy, jestliže v seznamu závazků uvedl původního (českého) věřitele pohledávky (společnost P). Věřitel A se proto nestal známým věřitelem dlužníka ve smyslu článku 40 nařízení o úpadkovém řízení dříve než 2. 12. 2020. Lhůta k podávání přihlášek uplynula dne 17. 9. 2020 a věřitel A přihlásil pohledávku do insolvenčního řízení až 25. 1. 2021, tedy po uplynutí oné lhůty.

20. K odvolání věřitele A Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 24. 9. 2021, potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

21. Odvolací soud – vycházeje z ustanovení § 136 odst. 2 písm. d/, § 173 odst. 1, § 185 a § 430 insolvenčního zákona a z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 848/2015, ze dne 20. 5. 2015, o insolvenčním řízení (dále jen „nařízení o insolvenčním řízení“), z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2008, sen. zn. 29 NSČR 4/2008, uveřejněného pod číslem 25/2009 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 25/2009“), z R 138/2012, z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 12. 2014, sen. zn. 29 NSČR 126/2014, z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2016, sen. zn. 29 NSČR 31/2016, z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2016, sen. zn. 29 NSČR 73/2016, a z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2018, sen. zn. 29 NSČR 169/2016 – dospěl po přezkoumání napadeného rozhodnutí k následujícím závěrům:

22. Vzhledem ke skutkovému stavu věci, z nějž vyšel insolvenční soud a který ani v odvolacím řízení nedoznal „žádné rozhodné změny“, věřitel A neprokázal, že oznámení o postoupení bylo doručeno

dlužníku 27. 4. 2020 (případně kdykoli později), nebo že dlužník s jeho obsahem byl seznámen jinak.

23. V podáních z 22. 10. 2020 (B-9) a 2. 12. 2020 (B-14) společnost M ani věřitel A netvrdili nic o vyrozumění dlužníka o postoupení pohledávky a věřitel A tak neučinil ani v přihlášce z 25. 1. 2021, nýbrž (až) po výzvě insolvenčního soudu z 6. 4. 2021. Dlužník však popřel pokus o doručení oznámení o postoupení z 27. 4. 2020 (stvrzený prohlášením M. S. a M. H.). Z onoho prohlášení nadto není patrno, kde se měl uskutečnit pokus o doručení a kdy bylo prohlášení dopsáno na oznámení o postoupení. M. S. nadto coby jediný člen představenstva společnosti P a obecný zmocněnec věřitele A nemůže vystupovat jako „svědek" události. M. H. pak měl být přítomen tvrzenému doručování jako osoba, se kterou měl M. S. „pracovní a osobní vztah". Tyto skutečnosti zásadně zpochybňují autenticitu a věrohodnost prohlášení v oznámení o postoupení. Věřitelem A navržený výslech M. S. a M. H. byl proto zbytečný a insolvenční soud nepochybil, když jej neprovedl.

24. Společnost M se označila jako věřitel pohledávky ještě v podání z 22. 10. 2020 a věřitel A předložil insolvenčnímu soudu postupní smlouvu č. 2 až poté, co insolvenční soud zpravil společnost M, že její žádost o doručení výzvy zahraničním věřitelům je bezpředmětná. Na obou postupních smlouvách přitom byly ověřeny podpisy jednajících osob (uznány za vlastní) až se značným časovým odstupem, s nepřípadným vysvětlením, že se tak stalo za účelem splnění podmínky dle § 18 odst. 1 insolvenčního zákona. Společnost M ani věřitel A též nepodali návrh na zápis změny v osobě zástavního věřitele.

25. Vzhledem k uvedenému [a se zřetelem k propojení původního věřitele (společnosti P) se společností M a věřitelem A (skrze M. S.)] nutně vyvstává vážná pochybnost o době (skutečného) uzavření postupních smluv.

26. Dlužník postupoval řádně, když jako věřitele pohledávek plynoucích z úvěrové smlouvy uvedl v insolvenčním návrhu společnost P, jelikož se nedozvěděl o postoupení pohledávek do uplynutí lhůty k podávání přihlášek (nic takového nebylo prokázáno). Skutečnost, že věřitel A – právnická osoba se sídlem v jiném členském státě Evropské unie – se stal novým věřitelem těchto pohledávek na základě jejich postoupení, tak vyšla najevo vůči insolvenčnímu soudu i dlužníku (potažmo insolvenčnímu správci) až z prvního podání věřitele A (vyrozumění a žádosti) z 19. 11. 2020 (B-14), doručeného (insolvenčnímu) soudu 2. 12. 2020; teprve od tohoto okamžiku mohl být věřitel A považován za známého věřitele dle § 430 insolvenčního zákona. Jakkoliv ani za této situace nebyl insolvenční soud zbaven povinnosti postupovat ve smyslu ustanovení § 430 insolvenčního zákona, nebyla tím věřiteli A navrácena lhůta k podání přihlášky stanovená v rozhodnutí o úpadku. Přihláška pohledávky věřitele A podaná až 25. 1. 2021 tudíž byla opožděná a insolvenční soud postupoval správně, jestliže ji odmítl (podle § 185 insolvenčního zákona ve spojení s § 173 odst. 1 insolvenčního zákona).

II.
Dovolání a vyjádření k němu

27. Proti usnesení odvolacího soudu podal věřitel A dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právních otázek, které v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny, konkrétně otázek:

> [1] Lze odmítnout jako opožděnou přihlášku pohledávky zahraničního věřitele podanou ve lhůtě podle § 430 odst. 2 insolvenčního zákona poté, co insolvenční soud vydal výzvu zahraničním věřitelům dle ustanovení § 430 odst. 1 insolvenčního zákona?
>
> [2] Lze považovat za neznámého zahraničního věřitele, který se pokusil doručit dlužníku oznámení o postoupení pohledávky osobně a dlužník odmítl oznámení převzít a v následném „návrhu na oddlužení" označil jako svého věřitele původního věřitele (s tím, že osoba nového

věřitele mu nebyla známa)?

28. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

29. V mezích uplatněného dovolacího důvodu argumentuje dovolatel k položeným otázkám následovně:

K otázce č. 1 (odmítnutí přihlášky po výzvě insolvenčního soudu)

30. Přihlášku zahraničního věřitele nelze odmítnout jako opožděnou, jestliže insolvenční soud doručil zahraničním věřitelům (zveřejněním v insolvenčním rejstříku dne 7. 12. 2020) výzvu dle ustanovení § 430 insolvenčního zákona. Zvláštním doručením výzvy ve smyslu ustanovení § 430 odst. 2 insolvenčního zákona začala běžet všem zahraničním věřitelům bez dalšího lhůta k podání přihlášek. U dovolatele se tak stalo 11. 12. 2020, takže přihlášku podal ve lhůtě a insolvenční soud ji nemohl odmítnout jako opožděnou. Pochybnosti o existenci zahraničního věřitele si měl insolvenční soud vyřešit předtím, než učinil předmětnou výzvu.

K otázce č. 2 (oznámení o postoupení pohledávky)

31. Oba soudy se zabývaly výlučně otázkou, zda dovolatel je známým věřitelem ve smyslu § 430 insolvenčního zákona. Jimi citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu [R 138/2012 a usnesení sen. zn. 29 NSČR 126/2014, 29 NSČR 31/2016, 29 NSČR 73/2016 a 29 NSČR 169/2016] však mají společné, že známým věřitelem se sídlem v Evropské unii je takový věřitel, o kterém by se insolvenční soud, předběžný správce nebo insolvenční správce dlužníka dozvěděli při obvyklém chodu věci z listin, jež je dlužník povinen předložit soudu, nebo z řádně vedeného účetnictví dlužníka, anebo (typově u dlužníka, který nevede účetnictví) z jiných dlužníkem řádně vedených záznamů o stavu jeho majetku a závazků. Tak tomu ale v posuzovaném případě nebylo, když dlužník odmítl převzít od postupníka vyrozumění o postoupení pohledávek (včetně obou smluv o postoupení pohledávek) a v seznamu svých závazků připojenému k „návrhu na oddlužení“ záměrně uvedl původního věřitele (společnost P).

III.
Přípustnost dovolání

32. Pro dovolací řízení je rozhodné aktuální znění občanského soudního řádu.

33. Dovolání, které nesměřuje proti žádnému z usnesení vypočtených v § 238a o. s. ř., je přípustné podle § 237 o. s. ř., když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř. a ve vazbě na nařízení o insolvenčním řízení jde o věc dovolacím soudem beze zbytku neřešenou.

IV.
Důvodnost dovolání

34. Nejvyšší soud se – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval nejprve tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

35. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

36. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nemohl být zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

37. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona, nařízení o insolvenčním řízení a občanského soudního řádu:

§ 7 (insolvenčního zákona)
Použití občanského soudního řádu a zákona o zvláštních řízeních soudních

Nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.

§ 173 (insolvenčního zákona)
Podání přihlášky

(1) Věřitelé podávají přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku. K přihláškám, které jsou podány později, insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují. Věřitelé vykonatelných pohledávek na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem podávají přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu kdykoli v průběhu insolvenčního řízení, pokud v trestním řízení o tomto trestném činu byl zajištěn majetek v majetkové podstatě dlužníka a přihláška pohledávky byla podána v době, kdy zajištění podle trestního řádu trvá.

(…)

§ 185 (insolvenčního zákona)

Jestliže v průběhu insolvenčního řízení nastala skutečnost, na základě které se podle tohoto zákona k přihlášce pohledávky nebo k přihlášené pohledávce nepřihlíží, insolvenční soud odmítne přihlášku rozhodnutím, proti kterému může podat odvolání jen přihlášený věřitel. Právní mocí takového rozhodnutí účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení končí; o tom insolvenční soud přihlášeného věřitele uvědomí ve výroku rozhodnutí.

§ 430 (insolvenčního zákona)
Známí věřitelé

(1) Známé věřitele dlužníka, kteří mají své obvyklé místo pobytu, bydliště nebo sídlo v některém z členských států Evropské unie, vyrozumí insolvenční soud neprodleně o zahájení insolvenčního řízení a o vydání rozhodnutí o úpadku.

(2) Povinnost vyrozumět známé věřitele podle odstavce 1 splní insolvenční soud tím, že jim zvlášť doručí rozhodnutí, kterým se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, rozhodnutí o úpadku nebo jeho zkrácené znění, standardní formulář oznámení a standardní formulář pro přihlašování pohledávek podle přímo použitelného právního předpisu Evropské unie.

Článek 54 (nařízení o insolvenčním řízení)
Povinnost informovat věřitele

1. Jakmile je v některém členském státě zahájeno insolvenční řízení, příslušný soud tohoto

státu nebo insolvenční správce jmenovaný tímto soudem neprodleně vyrozumí známé zahraniční věřitele.

(…)

Článek 91 (nařízení o insolvenčním řízení)
Zrušení

Nařízení (ES) č. 1346/2000 se zrušuje.

Odkazy na zrušené nařízení se považují za odkazy na toto nařízení v souladu se srovnávací tabulkou obsaženou v příloze D tohoto nařízení.

§ 118a (o. s. ř.)

(…)

(3) Zjistí-li předseda senátu v průběhu jednání, že účastník dosud nenavrhl důkazy potřebné k prokázání všech svých sporných tvrzení, vyzve jej, aby tyto důkazy označil bez zbytečného odkladu, a poučí jej o následcích nesplnění této výzvy.

(…)

§ 120 (o. s. ř)

(1) Účastníci jsou povinni označit důkazy k prokázání svých tvrzení. Soud rozhoduje, které z navrhovaných důkazů provede.

(2) Soud může provést jiné než účastníky navržené důkazy v případech, kdy jsou potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Neoznačí-li účastníci důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, vychází soud při zjišťování skutkového stavu z důkazů, které byly provedeny.

(…)

§ 123 (o. s. ř.)

Účastníci mají právo vyjádřit se k návrhům na důkazy a ke všem důkazům, které byly provedeny.

§ 125 (o. s. ř.)

Za důkaz mohou sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci, zejména výslech svědků, znalecký posudek, zprávy a vyjádření orgánů, fyzických a právnických osob, notářské nebo exekutorské zápisy a jiné listiny, ohledání a výslech účastníků. Pokud není způsob provedení důkazu předepsán, určí jej soud.

§ 126 (o. s. ř.)

(1) Každá fyzická osoba, která není účastníkem řízení, je povinna dostavit se na předvolání k soudu a vypovídat jako svědek. Musí vypovědět pravdu a nic nezamlčovat. Výpověď může odepřít jen tehdy, kdyby jí způsobila nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým; o důvodnosti odepření výpovědi rozhoduje soud.

(…)

(4) Fyzická osoba, která je statutárním orgánem právnické osoby (členem tohoto orgánu), může být vyslechnuta v řízení, jehož účastníkem je tato právnická osoba, jen podle § 131.

§ 126a (o. s. ř.)

(1) Fyzická osoba, která má vypovídat o okolnostech, týkajících se právnické osoby a nastalých v době, kdy byla jejím statutárním orgánem nebo členem tohoto orgánu, je povinna dostavit se na předvolání k soudu v řízení, jehož účastníkem je tato právnická osoba.

(2) Výslech fyzické osoby uvedené v odstavci 1 se provede podle § 131 odst. 2 věty druhé a § 131 odst. 3.

38. Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení insolvenčního zákona, nařízení o insolvenčním řízení a občanského soudního řádu již v době zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužníka (16. 7. 2020) a později nedoznala změn.

39. Ve shora ustaveném právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním otevřeným právním otázkám následující závěry:

K otázce č. 1 (odmítnutí přihlášky po výzvě insolvenčního soudu)

40. Lhůta k podání přihlášky je (v souladu s ustanovením § 57 odst. 3 o. s. ř.) lhůtou, k jejímuž zachování postačí, je-li přihláška posledního dne lhůty odevzdána orgánu, který má povinnost písemnost doručit insolvenčnímu soudu (srov. shodně R 25/2009). Dovolatel nicméně nezpochybňuje, že dvouměsíční procesní lhůtu určenou k podání přihlášky v rozhodnutí o úpadku (obsahujícím i poučení o následcích zmeškání lhůty) nedodržel (nevede spor o závěr, že přihlášku doručil insolvenčnímu soudu prostřednictvím datové schránky až po uplynutí lhůty určené rozhodnutím o úpadku). Následky zmeškání lhůty k přihlášení pohledávky pak vyplývají z citovaného § 173 odst. 1 insolvenčního zákona a promítají se v rozhodnutí, jímž insolvenční soud opožděnou přihlášku odmítne dle § 185 insolvenčního zákona. Platí rovněž, že tuzemskému věřiteli, který zmeškal lhůtu určenou k podání přihlášky do insolvenčního řízení v rozhodnutí o úpadku, se tato lhůta nevrací (její běh se neobnovuje) ani tehdy, jestliže insolvenční soud po marném uplynutí této lhůty věřitele znovu nesprávně vyzve k podávání přihlášek (srov. shodně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 7. 2011, sen. zn. 29 NSČR 35/2009, uveřejněné pod číslem 151/2011 Sb. rozh. obč.).

41. Platí dále, že věřitel dlužníka, který má své obvyklé místo pobytu, bydliště nebo sídlo v některém z členských států Evropské unie s výjimkou Dánska, o kterém však do uplynutí propadné lhůty určené v rozhodnutí o úpadku k podávání přihlášek do insolvenčního řízení nevyjde v insolvenčním řízení ničeho najevo ani z dlužníkem řádně vedeného účetnictví nebo jiných záznamů o majetku a závazcích dlužníka, s nimiž se insolvenční správce včas seznámil, ani jinak, není pro tuto dobu pokládán za známého věřitele dlužníka. Tím, že okolnosti rozhodné pro závěr, že jde o známého věřitele dlužníka, vyjdou při obvyklém (řádném) chodu věcí najevo později (po uplynutí propadné přihlašovací lhůty), není insolvenční správce ani insolvenční soud zbaven povinnosti postupovat ohledně takového věřitele ve smyslu ustanovení § 430 insolvenčního zákona (plnit vůči němu informační povinnost), zmeškaná lhůta k podání přihlášky se však takovému věřiteli nevrací (R 138/2012).

42. Budiž dodáno, že závěry formulované v R 138/2012 se připínaly (též) k článku 40 nařízení o úpadkovém řízení. S přihlédnutím k okamžiku zveřejnění rozhodnutí o úpadku dlužníka v insolvenčním rejstříku (17. 7. 2020) a k závěrům formulovaným v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2020, sen. zn. 29 NSČR 105/2018, uveřejněném pod číslem 9/2021 Sb. rozh. obč. (dále jen „R

9/2021“), lze souhlasit s odvolacím soudem, že v této věci je uplatnitelné nařízení o insolvenčním řízení (nikoli nařízení o úpadkovém řízení, z nějž vyšel insolvenční soud). V návaznosti na obsah článků 54 a 91 nařízení o insolvenčním řízení a na obsah srovnávací tabulky obsažené v příloze D nařízení o insolvenčním řízení (z níž se podává, že článku 40 nařízení o úpadkovém řízení odpovídá článek 54 nařízení o insolvenčním řízení) Nejvyšší soud uzavírá, že závěry R 138/2012 se uplatní i v poměrech výkladu článku 54 nařízení o insolvenčním řízení (srov. R 9/2021).

43. V rozsahu otázky č. 1 tedy dovolání důvodné není.

K otázce č. 2 (oznámení o postoupení pohledávky)

44. V mezích odpovědi na otázku č. 2 Nejvyšší soud připomíná, že při úvaze, zda právní posouzení věci odvolacím soudem je ve smyslu ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. správné, vychází dovolací soud ze skutkových závěrů odvolacího soudu a nikoli z těch skutkových závěrů, které v dovolání na podporu svých právních argumentů (případně) nejprve zformuluje sám dovolatel. Srov. shodně např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. 29 Odo 268/2003, uveřejněného pod číslem 19/2006 Sb. rozh. obč., a rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2013, sp. zn. 31 Cdo 3881/2009, uveřejněného pod číslem 10/2014 Sb. rozh. obč. Pro tyto účely se též nezabývá námitkami, jež dovolatel ke skutkovému stavu věci, z nějž vyšel odvolací soud, snesl prostřednictvím tvrzení o vadách řízení ve smyslu § 242 odst. 3 o. s. ř.

45. Odvolací soud založil závěr, že přihláška je opožděná, na tom, že skutečnost, že dovolatel (právnická osoba se sídlem v jiném členském státě Evropské unie) se stal (místo společnosti P, kterou dlužník jako svého věřitele v insolvenčním návrhu označil) novým věřitelem pohledávky (na základě postoupení), vyšla najevo (vůči dlužníku a insolvenčnímu soudu, potažmo vůči insolvenčnímu správci) až na základě dovolatelova podání z 19. 11. 2020 (B-14), doručeného insolvenčnímu soudu 2. 12. 2020, tedy po 17. 10. 2020 (poslední den propadné přihlašovací lhůty určené rozhodnutím o úpadku). Ve skutkové rovině rovněž vyloučil (neměl za prokázáno), že by oznámení o postoupení bylo doručeno dlužníku 27. 4. 2020 nebo kdykoli později, nebo že by dlužník s jeho obsahem byl jinak seznámen, anebo byl o postoupení zpraven jiným způsobem (před 19. 11. 2020).

46. Při takovém skutkovém závěru je úsudek (právní závěr), že přihláška pohledávky, kterou dovolatel doručil insolvenčnímu soudu prostřednictvím datové schránky (až) 25. 1. 2021, je opožděná, a byl (proto) důvod ji odmítnout, souladný s ustanoveními § 173 odst. 1, § 185 a § 430 insolvenčního zákona a s ustanovením článku 54 nařízení o insolvenčním řízení, jakož i se závěry obsaženými v R 138/2012 (ve spojení s R 9/2021).

47. Dovolání je přesto důvodné.

48. U přípustného dovolání přihlíží Nejvyšší soud z úřední povinnosti též k tzv. zmatečnostním vadám řízení, jakož i k vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 o. s. ř.). Vadou řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, je přitom postiženo i řízení před oběma soudy.

49. Nepřiléhavý je již názor insolvenčního soudu, že při (jen přiměřené) aplikaci občanského soudního řádu insolvenční řízení nemůže svým „rozsahem“ nahrazovat nalézací řízení, přičemž o tom, zda postoupení pohledávek bylo řádně oznámeno dlužníku, lze mít „důvodné pochybnosti“; srov. reprodukci odůvodnění usnesení insolvenčního soudu v odstavci 17. shora, jakož i odstavec 34. odůvodnění usnesení insolvenčního soudu.

50. Především Nejvyšší soud uvádí, že z toho, že příslušná ustanovení občanského soudního řádu se prostřednictvím pravidla formulovaného v § 7 insolvenčního zákona uplatňují v insolvenčním řízení

zásadně jen přiměřeně (k odchylkám srov. např. § 20 odst. 1 insolvenčního zákona), neplyne nic pro případný rozsah zkoumání té které sporné procesní otázky. Zavádějící je v dotčených souvislostech též poukaz na nalézací řízení.

51. Obecně platí, že zjišťování skutečností rozhodných pro posouzení, zda je dána pravomoc (mezinárodní příslušnost) českých soudů, pravomoc soudu, věcná nebo místní příslušnost soudu, zda příslušný (označený) procesní subjekt má způsobilost být účastníkem řízení nebo plnou procesní způsobilost, jakož i pro posouzení, zda soudní písemnost byla účastníku řízení (adresátu) řádně a včas doručena, případně zda příslušné procesní podání (včetně řádných a mimořádných opravných prostředků) je včasné, není svou povahou „dokazováním" skutečností rozhodných pro přiznání (nebo odepření) v řízení uplatněného nároku, nýbrž šetřením podmínek, za kterých řízení vůbec může probíhat nebo (v návaznosti na ten který procesní úkon) dále pokračovat (např. právě tehdy, je-li podmínkou jeho dalšího projednání včasnost). K rozdílu mezi dokazováním a šetřením srov. již usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1020/99, uveřejněné pod číslem 25/2002 Sb. rozh. obč., usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2002, sp. zn. 29 Cdo 2893/2000, uveřejněné pod číslem 40/2003 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 40/2003"), nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 6. 2022, sp. zn. 29 Cdo 1864/2020.

52. Promítnuto do poměrů insolvenčního řízení se věcným projednáním nároku (pohledávky) rozumí proces vedoucí ke zjištění přihláškou uplatněné pohledávky (srov. § 190 a násl. insolvenčního zákona), přičemž v návaznosti na obsah popěrného úkonu k tomu oprávněné osoby se sporné otázky pravosti, výše nebo pořadí přihlášené pohledávky řeší v rámci incidenčního sporu (srov. § 2 písm. d/, § 159 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona). Samotná přihláška pohledávky je procesním úkonem obdobným žalobě (srov. i § 173 odst. 4 insolvenčního zákona), jehož včasnost a případné vady nebo neúplnost se zkoumají před započetím vlastního procesu zjišťování přihláškou uplatněné pohledávky (srov. § 173 odst. 1, § 185 a § 188 insolvenčního zákona); srov. dále např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2017, sen. zn. 29 NSČR 107/2015, uveřejněné pod číslem 155/2018 Sb. rozh. obč.

53. Zjišťování (šetření) toho, zda je přihláška pohledávky včasná, z předložených listin a vyjádření účastníků řízení tedy zásadně nevyžaduje „dokazování při jednání" a ustanovení § 120 o. s. ř. o „dokazování" se při zkoumání (šetření) včasnosti přihlášky prosazuje jen přiměřeně. Tam, kde výsledek příslušného zkoumání (šetření) [závěr o včasnosti přihlášky] závisí na zkoumání pravosti a správnosti soukromých listin, nebo na prokázání určité skutečnosti výslechem svědků nebo výslechem účastníků, se však insolvenční soud nevyhne (nemůže vyhnout) skutkovým a právním závěrům obdobným těm, jež by jinak přijímal při zkoumání takové listiny pro účely posouzení pravosti, výše nebo pořadí přihláškou uplatněné pohledávky v incidenčním sporu.

54. Jinak řečeno, je-li závěr o včasnosti přihlášky pohledávky věřitele, který má své obvyklé místo pobytu, bydliště nebo sídlo v některém z členských států Evropské unie s výjimkou Dánska, závislý na prokázání (dlužníkem nebo jiným k tomu oprávněným procesním subjektem zpochybňované) skutečnosti, že ve smyslu článku 54 nařízení o insolvenčním řízení a ustanovení § 430 insolvenčního zákona tento věřitel byl známým zahraničním věřitelem dlužníka ještě před uplynutím propadné lhůty určené v rozhodnutí o úpadku k podávání přihlášek do insolvenčního řízení [že dlužníku byl nebo při řádném chodu věcí měl být znám, což se mělo promítnout v dlužníkových záznamech o stavu jeho závazků (dluhů); srov. opět R 138/2012], je insolvenční soud povinen při prověření této skutečnosti postupovat přiměřeně podle ustanovení § 122 a násl. o. s. ř. Účastníci insolvenčního řízení a insolvenční správce (§ 9, § 14 odst. 1 insolvenčního zákona) proto mají mimo jiné právo být přítomni při výslechu svědků (§ 126 o. s. ř.), výslechu účastníků (§ 131 o. s. ř.) nebo provádění důkazu listinou (§ 129 o. s. ř.), jejíž obsah je zaměřen ke zjištění rozhodných skutečností, jakož i právo vyjádřit se k pravosti nebo správnosti listiny a k výsledkům provedeného šetření (srov. § 123 o. s. ř.).

55. Se soudy nižších stupňů lze souhlasit v tom, že je-li zjevné, že zahraniční věřitel přihlásil pohledávku do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka po uplynutí propadné lhůty určené v rozhodnutí o úpadku k podávání přihlášek do insolvenčního řízení, přičemž z listin, jež byl dlužník povinen předložit insolvenčnímu soudu nebo z řádně vedeného účetnictví dlužníka anebo (typově u dlužníka, který nemá povinnost vést účetnictví) z jiných dlužníkem řádně vedených záznamů o stavu jeho majetku a závazků (včetně korespondence) před uplynutím této propadné lhůty nevyšla najevo existence takového věřitele, nese povinnost tvrzení i důkazní povinnost k prokázání skutečnosti, že dlužník věřitele před uplynutím této propadné lhůty znal nebo (při řádném chodu věcí) znát měl, přihlášený věřitel.

56. Závěr, že přihlášený věřitel nabídnutými důkazy tvrzení, že ve smyslu ustanovení článku 54 nařízení o insolvenčním řízení a § 430 insolvenčního zákona byl známým věřitelem dlužníka před uplynutím propadné přihlašovací lhůty, neprokázal a že jeho přihláška je (proto) opožděná, však insolvenční soud může přijmout (přihlášku odmítnout podle § 185 insolvenčního zákona jako opožděnou) jen za předpokladu, že předtím na danou věc přiměřeně aplikoval ustanovení § 118a odst. 3 o. s. ř. (poučil přihlášeného věřitele, že dosud nabídnutými důkazy uvedenou skutečnost neprokázal a vyzval jej, aby označil další důkazy).

57. Přitom platí, že poučení o důkazní povinnosti podle (přiměřeně aplikovaného) ustanovení § 118a odst. 3 o. s. ř. poskytne soud nejen účastníku, který dosud o sporném tvrzení neoznačil žádný důkaz, nebo který sice o svém sporném tvrzení důkaz označil, avšak jde o důkaz zjevně nezpůsobilý prokázat sporné tvrzení, ale i tehdy, provedl-li ohledně sporného tvrzení účastníkem navržené důkazy, jestliže jimi nedošlo k jeho prokázání a jestliže proto by účastník nemohl být ve věci úspěšný (v poměrech přihlášky pohledávky do insolvenčního řízení, jestliže proto by přihláška nemohla být považována za včasnou) [srov. např. rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2012, sp. zn. 31 Cdo 619/2011, uveřejněný pod číslem 115/2012 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 115/2012“)].

58. V dané věci soudy na jedné straně odmítly provést dovolatelem navržené důkazy, na druhé straně odmítly přihlášku jako opožděnou proto, že dovolatel její včasnost „neprokázal“, aniž postupovaly v intencích závěrů R 115/2012 (nesplnily svou poučovací povinnost).

59. K odmítnutým důkazům Nejvyšší soud uvádí, že ustálenou judikaturou k výkladu ustanovení § 120 odst. 1 věty druhé o. s. ř. (jež určuje, že soud rozhoduje, které z navrhovaných důkazů provede), přiměřeně aplikovatelného i v rámci „šetření“ včasnosti přihlášky pohledávky, je především rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 1998, sp. zn. 21 Cdo 1009/98, uveřejněný pod číslem 39/1999 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 39/1999“), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2008, sp. zn. 21 Cdo 4841/2007, uveřejněný pod číslem 71/2009 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 71/2009“), nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. 21 Cdo 1267/2018, uveřejněný pod číslem 83/2019 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 83/2019“). Z judikatury Ústavního soudu srov. např. nález ze dne 6. 12. 1995, sp. zn. II. ÚS 56/95, uveřejněný pod číslem 80/1995 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nebo nález ze dne 13. 9. 1999, sp. zn. I. ÚS 236/1998, uveřejněný pod číslem 122/1999 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu (nálezy jsou dostupné i na webových stránkách Ústavního soudu).

60. Z R 39/1999, R 71/2009 a R 83/2019 plyne, že soud neprovede důkazy, které jsou pro věc nerozhodné a nemohou směřovat ke zjištění skutkového stavu věci (ke zjištění skutečností předvídaných skutkovou podstatou právní normy), jakož i důkazy, které jsou zjevně nabízeny jen proto, aby řízení bylo účelově prodlouženo (důkazy pro rozhodnutí bezvýznamné). Stejně tak neprovede důkazy, které byly pořízeny nebo opatřeny v rozporu s obecně závaznými právními předpisy (důkazy nezákonné).

61. Je zjevné, že sporné tvrzení, že určitá písemnost byla doručována (bezvýsledně, jelikož adresát

převzetí odmítl) osobně (za přítomnosti dalších osob), se typově prokazuje výslechem osob, jež měly být přítomny při pokusu o doručení písemnosti. Navrhl-li proto dovolatel za účelem prokázání doručení oznámení o postoupení dlužníku dne 27. 4. 2020 důkaz výslechem M. S. a M. H. (kteří měli být přítomni při pokusu o doručení oznámení o postoupení), pak v intencích ustálené judikatury nešlo o důkaz bezvýznamný ani o důkaz nezákonný (srov. § 125 o. s. ř.).

62. Insolvenční soud odmítl provedení těchto důkazů právě pro bezvýznamnost („nadbytečnost"), neboť „i shodná výpověď svědků" by nebyla dostatečná k rozptýlení pochybností (o oznámení o postoupení) v situaci, kdy dlužník takové doručení popírá (srov. reprodukci odůvodnění usnesení insolvenčního soudu v odstavci 18. shora, jakož i odstavec 36. odůvodnění usnesení insolvenčního soudu). Odvolací soud pak v napadeném rozhodnutí popsal skutečnosti, které podle něj zásadně zpochybňují „autenticitu a věrohodnost prohlášení připsaného v oznámení o postoupení". S poukazem na časový sled událostí, na to, že v podáních, jež činil po 27. 4. 2020, neuváděl dovolatel o oznámení o postoupení nejprve ničeho, a na způsob a čas ověření podpisů na postupních smlouvách, následně dovodil, že výslech M. S. a M. H. by byl vskutku „zbytečný". V této souvislosti poukázal i na to, že M. S. jako jediný člen představenstva společnosti P a obecný zmocněnec dovolatele nemůže vystupovat jako „svědek" (srov. reprodukci odůvodnění napadeného usnesení v odstavci 22. a 25. shora, jakož i odstavec 25. a 26. odůvodnění napadeného usnesení).

63. Takové závěry jsou ovšem ve zjevném rozporu s letitou (ustálenou) judikaturou, podle které důvodem k tomu, aby soud odmítl provést navržený důkaz, nemůže být jeho (očekávaná) nevěrohodnost. Závěr o věrohodnosti důkazu je totiž již součástí jeho hodnocení ve smyslu § 132 o. s. ř., přičemž nelze hodnotit důkaz, který soud neprovedl (srov. R 40/2003).

64. Zbývá dodat, že argument, že M. S. nelze vyslechnout jako svědka, je sám o sobě bezcenný (nevysvětluje, proč je v takovém případě vyloučen jeho účastnický výslech), a je rovněž nesprávný. Z titulu členství v kolektivním statuárním orgánu společnosti P by bylo nutné vyslechnout M. S. jako svědka, jen kdyby účastníkem tohoto řízení byla společnost P (srov. § 126 odst. 4 a § 126a o. s. ř.). Postavení obecného zmocněnce dovolatele v řízení před insolvenčním soudem a odvolacím soudem pak výslechu M. S. jako svědka nebránilo (srov. § 126 odst. 1 o. s. ř.). Nejvyšší soud již v rozsudku ze dne 25. 5. 2016, sp. zn. 21 Cdo 1862/2015, uveřejněném pod číslem 53/2017 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 53/2017"), vysvětlil, že nařídí-li soud v řízení, jehož účastníkem je právnická osoba, výslech fyzické osoby, které byla právnickou osobou udělena prokura (prokuristy), o okolnostech týkajících se této právnické osoby, musí být tato fyzická osoba vyslechnuta jako svědek a nikoliv jako účastník řízení. Platí-li uvedené u prokury, která je zvláštním druhem smluvního zastoupení (srov. opět R 53/2017, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. 23 Cdo 2713/2009, uveřejněný pod číslem 103/2010 Sb. rozh. obč., nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2017, sp. zn. 29 Cdo 4554/2015, uveřejněný pod číslem 9/2019 Sb. rozh. obč.), není důvod činit jiný závěr ve vztahu k jiným zástupcům na základě smluvního zastoupení. Lze tedy shrnout, že nařídí-li soud v řízení, jehož účastníkem je právnická osoba, výslech fyzické osoby, které byla právnickou osobou udělena procesní plná moc jako obecnému zmocněnci, o okolnostech týkajících se této právnické osoby, musí být tato fyzická osoba vyslechnuta jako svědek a nikoliv jako účastník řízení.

65. Oba soudy tedy nerespektováním judikatury na téma dokazování a poučovací povinnosti soudu v rámci „šetření" včasnosti přihlášky zatížily řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené usnesení zrušil. Jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí také na rozhodnutí insolvenčního soudu, zrušil Nejvyšší soud i toto rozhodnutí a vrátil věc insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

66. Pro účely dalšího postupu soudů při zkoumání včasnosti přihlášky Nejvyšší soud dále uvádí, že odvolacím soudem projevenou pochybnost o době (skutečného) uzavření postupních smluv

nepochybně bylo možné důkazně prověřit (takový důkaz se nabízel přímo z postupních smluv v souladu s § 120 odst. 2 o. s. ř.) výslechem osob, které je podepsaly.

67. Pro úplnost Nejvyšší soud dodává, že rozhodnutím o podaném dovolání se stalo bezpředmětným rozhodovat o zjevně bezdůvodném (k neúspěchu odsouzeném – srov. § 90 insolvenčního zákona) návrhu dovolatele na odklad vykonatelnosti dovoláním napadeného rozhodnutí.